

Z České demografické společnosti

Během prvního diskusního večera v novém akademickém roce 2016/2017 (19. října 2016) byly vyhlášeny výsledky prvního ročníku soutěže o nejlepší kvalifikační práci v oboru Demografie nebo jejím blízkém oboru. Do soutěže se přihlásilo celkem 8 prací. Na třetím místě se umístil *Jan Šebík* s bakalářskou prací s názvem „**Regionální analýza úmrtnosti dle skupin příčin úmrtí v evropských zemích**“, na druhém *Martin Novák* s dizertační prací s názvem „**Dostupnost zdravotní péče v ČR v závislosti na geodemografických charakteristikách obyvatelstva**“ a první místo obsadila *Petra Sykáčková* s diplomovou prací nesoucí název „**Úmrtnost v Předlitavsku v letech 1881–1911**“. Více informací o soutěži i vítězných pracích jsou dostupné zde: <http://www.czechdemography.cz/soutez/1-rocnik-souteze/vysledky-1-rocniku/>.

Po vyhlášení výsledků soutěže pokračoval diskusní večer přednáškou *Tomáše Fialy* (FIS VŠE) a *Tomáše Kučery* (PřF UK) na téma **Demografické parametry revize hranice důchodového věku a chiméra „zastropování“**. Přednášející nastílni současnou situaci, věnovali se návrhu zákona, ve kterém je mimo jiné počítáno s pravidelnými revizemi důchodové věku a možnostmi zastropování. Posluchače například informovali, že by věk odchodu do důchodu měl být každému znám do 55. narozenin. Jedním z parametrů, který by ovlivňoval věk odchodu do důchodu, by mohl být procentuální podíl očekávané doby prožití nad hranici důchodového věku z očekávané průměrné délky života osob, které se dožily hranice důchodového věku. Jeho referenční hodnota by byla stanovena na čtvrtinu průměrné délky života s 1% povolenou odchylkou. Výpočty věku odchodu do důchodu by měly vycházet z prognózy, kterou by připravoval Český statistický úřad. K tématu se vyjádřila řada posluchačů a strhla se bouřlivá diskuse.

Na diskusním večeru, 16. listopadu 2017, vystoupil *Milan Cabrnch* (bývalý poslanec Parlamentu ČR a Evropského parlamentu) s přednáškou nazvanou **Demografické změny jako politické téma**. Česká

společnost stárne nejen vlivem prodlužování délky života, ale i v důsledku klesající porodnosti. Tento trend je možné do určité míry zmírnit některými opatřeními, které podpoří porodnost (např. podmínky pro lepší slučitelnost práce a rodiny – besle, flexibilita pracovních úvazků). Řadu projektů tzv. aktivního nebo zdravého stárnutí zaštiťuje i Evropská unie a řady jiných evropských institucí. Seniorům je třeba zajistit „místo ve společnosti“ (flexibilní pracovní právní vztahy, komunitní aktivity), důstojné příjmy, soběstačnost (podpora života „doma“, bezbariérové přístupy) a služby (sociální, zdravotní, tíšňová péče).

V rámci posledního diskusního večera v roce 2016 se *Marie Kusovská* (absolventka doktorského studia demografie na PřF UK) věnovala tématu **Proměny počtu žáků základních škol v souvislosti s populačním vývojem v obcích Česka**. Na úvod autorka uvedla, že populační vývoj Česka po roce 1989 je charakterizován především zlepšováním úmrtnostních poměrů a výraznými výkyvy v úrovni porodnosti. Vznikají tak nestejně velké kohorty dětí, což se ukazuje jako problém v souvislosti s kapacitami školských zařízení. K analýze dat využila Webbova grafu a prostorové autokorelace a zjistila, že v letech 1991–1993 mezi regiony s vysokým podílem dětské složky patřily zejména ty z dosídleného pohraničí a také z oblastí s vyšším podílem věřících obyvatel (Kraj Vysočina a Zlínský kraj). Naopak ve Středočeském a Plzeňském kraji převažovaly regiony s velmi nízkým podílem dětské složky. V období 2012–2014 se díky rozvoji procesu suburbanizace obce s vysokým podílem dětské složky nacházely téměř výhradně v zázemí velkých měst (zejména okolo Prahy) a obce s velmi nízkým podílem dětské složky ležely v tzv. vnitřních periferiích (území na hranicích krajů).

Všechny prezentace z uplynulých diskusních večerů ČDS a seznam plánovaných diskusních večerů naleznete na: <http://www.czechdemography.cz/akce/dv/>.

Klinické klasifikace a jejich použití v českém zdravotnictví

Pod záštitou Kanceláře Světové zdravotnické organizace (WHO) v České republice zorganizoval Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR), Oddělení klinických klasifikací DRG dne 8. 11. 2016 seminář věnovaný klinickým klasifikacím a jejich použití v Českém zdravotnictví.

Odborníci na tomto semináři představili nejvýznamnější klasifikace, které jsou již zavedeny v české medicínské praxi, nebo by jejich zavedení bylo žádoucí. Klinické klasifikace usnadňují standardizaci informací o zdravotním stavu populace a o poskytované zdravotní péči a jejich předávání mezi jednotlivými aktéry jak z oblasti lékařské praxe, tak z oblasti ekonomické či statistické informatiky. Podrobné informace ze semináře jsou k dispozici na webových stránkách ÚZIS ČR.

Jana Zvárová v úvodní přednášce představila **obecné zásady a principy tvorby a používání jednotné terminologie ve zdravotnictví**, sloužící zejména ke strukturaci zdravotnických záznamů a dokumentace, k jejich sdílení, předávání a zajištění komplexní péče. Odlišila klasifikace (založené na zařazení prvku vždy do jedné kategorie) a nomenklaturu (cílenou na přesný popis daného objektu). Detailněji se věnovala UMLS (Unified Medical Language System), což je metathesaurus zahrnující informace o biomedicínských, zdravotnických a jim příbuzných pojmech. Obsahuje jejich názvy a vztahy mezi nimi napříč různými klasifikačními a terminologickými systémy.

Přednáškou o **WHO rodině mezinárodních klasifikací** navázal *Robert Jakob* z ústředí WHO v Ženevě. Kromě Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN) patří mezi základní (referenční) klasifikace také ICF (Mezinárodní klasifikace funkčních schopností) a ICHI (Mezinárodní klasifikace zdravotních intervencí), která se nyní tvoří. Kromě těchto klasifikací do rodiny WHO klasifikací spadají také odvozené klasifikace (např. MKN-O pro onkologii, MKN-N pro neurologii) a související klasifikace (např. ICPC – klasifikace primární péče, ICECI – klasifikace vnějších příčin). MKN je patrně nejrozšířenější klasifikací. Je určena pro kódování nemocnosti a úmrtnosti, ale slouží

i k vykazování diagnóz v systému úhrad zdravotní péče, příp. k vykazování invalidity a pracovní neschopnosti. MKN je nyní platná ve své 10. revizi (v ČR od roku 1994) a přiřazuje jednotlivým zdravotním potížím 3-4místný alfanumerický kód. Skládá se ze 3 svazků, kromě samotného Tabelárního seznamu je její součástí také Instrukční příručka (díl II.) a Abecední seznam (díl III.).

Miroslav Zvolský navázal doplňující prezentací o **MKN s upřesněním jejího využití v ČR**, kdy je překladem a správou klasifikace pověřen ÚZIS ČR. Distribuce klasifikace probíhá jednak ve formě číselníku pro využití v různých informačních systémech, dále pak ve formě interaktivní aplikace na webu ÚZIS ČR. Rovněž byla uveřejněna podrobná strukturovaná verze ve formátu XML. Klasifikace je průběžně aktualizována, naposledy v roce 2014, další změny budou zavedeny od roku 2018.

Šárka Daňková se zaměřila na **objasnění významu klasifikace v procesu tvorby statistiky příčin smrti**. Zde se klasifikace uplatňuje jak při tzv. certifikaci (tedy vyplnění příčin smrti lékařem na formulář List o prohlídce zemřelého), tak při kódování, tedy výběru základní příčiny smrti určené pro statistickou tabelaci. Tento výběr probíhá na Českém statistickém úřadě podle přesně vymezených pravidel obsažených ve II. svazku klasifikace MKN-10, Instrukční příručce a od roku 2011 jsou tato pravidla aplikována pomocí nástroje pro automatizovaný výběr základní příčiny smrti – IRIS.

Milan Macek ve svém příspěvku hovořil o **klasifikaci používané ke sledování vzácných onemocnění**. Jako vzácná jsou označována ta onemocnění, jejichž výskyt nepřesahuje 5 případů na 10 tis. osob. Zde bohužel klasifikace MKN-10 není dostatečně podrobná, a proto je nutné paralelně s tím klasifikovat nemoci doplňkovým terminologickým systémem, vytvořeným v rámci projektu Orphanet, který obsahuje cca 7 000 názvů vzácných onemocnění. Ke každému onemocnění navíc existuje seznam synonym a zkratk. Aktuálně je prováděn překlad tohoto systému do českého jazyka.

Olga Švestková se podrobněji věnovala **Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví (MKF)**. Cílem MKF je „klasifikovat pacienta jak z hlediska disability, tak z pohledu jeho funkčního zdraví a řešit disabilní situace pomocí facilitátorů prostředí s cílem dosažení maximálně možné kvality života pacientů“. Tato klasifikace má několik dílčích komponent a kromě hodnocení zdravotních potíží a omezení ve vykonávání běžných aktivit zohledňuje také faktory prostředí a faktory osobní ovlivňující participaci jedince. Používání MKF umožňuje funkční diagnostiku pacienta k indikaci dlouhodobých sociálních služeb a může pomoci učinit kroky nezbytné k minimalizaci disability pacienta.

Irena Rubešová seznámila účastníky s **nově vznikající českou klasifikací procedur**, která se nad rámec existujícího a používaného Seznamu zdravotních výkonů snaží podrobně a přesně zmapovat procedury, které jsou v rámci českého zdravotnictví pacientům prováděny. Klasifikace by měla sloužit nejen ke kontrole kvality a optimalizace poskytované péče a k analýze spektra a dostupnosti procedur, ale i jako jeden z hlavních nástrojů pro popis poskytované péče v úhradových mechanismech.

Pavlna Vyhnanovská představila **další oborové klasifikace a škály**, jako např. Apgar skóre, které umožňují rychlé a přesné zhodnocení fyzického stavu novorozence hned po porodu, bez ohledu na jakékoliv

onemocnění či patofyziologii. NYHA klasifikace se používá v kardiologii pro hodnocení srdečního selhání a NACA v urgentní medicíně pro zhodnocení závažnosti stavu pacienta.

Andrea Pokorná se věnovala především **klasifikaci NANDA (North American Nursing Diagnosis Association)** používané v ošetrovatelství, která vytváří seznam ošetrovatelských diagnóz a zařazuje je do systému domén a tříd.

Lenka Maixnerová prezentovala **tezaurus Medical Subject Headings (MeSH)**, což je americký slovník určený pro indexaci, uspořádání a vyhledávání biomedicínských informací. Překlad do českého jazyka zajišťuje Národní lékařská knihovna (NLK).

Tomáš Pavlík se ve svém příspěvku zabýval **klasifikací DRG (Diagnosis Related Groups) a její revizí**, která v ČR aktuálně probíhá. DRG je typem klasifikačního systému pacientů, který slouží především k nastavení úhrad akutní lůžkové péče.

Závěrem představil *Libor Seidl* **SNOMED CT (Systematized Nomenclature of Medicine Clinical Terms)**. Jedná se o ucelený terminologický systém medicíny a přidružených oborů lidské činnosti, který je určen především pro kódování klinických termínů v informačních systémech.

Šárka Daňková – Miroslav Zvolský

8. ročník konference Mladých demografů

Ve dnech 16. a 17. února 2017 se v prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze uskutečnil již 8. ročník konference Mladých demografů. Partnery akce se tradičně stal SAS Institut Česká republika, Sociologický ústav AV ČR a Český statistický úřad. Konferenci dále podpořila katedra demografie a geodemografie, Geografická sekce a Studentská komora Akademického senátu Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Sdružení Mladých demografů nabízí pro studenty a absolventy demografie

i příbuzných oborů možnost prezentování vlastních studií, příležitost k získání prvních konferenčních zkušeností v přátelském prostředí a především otvírá prostor k oborové a mezioborové diskuzi. Akce tak představuje jedinečnou možnost získání podnětů a postřehů od ostatních účastníků nejen z Česka, ale i ze zahraničí. Konference si již tradičně nevynechává žádné specifické téma, naopak se snaží diskutovat různá aktuální témata a zohlednit široké možnosti uplatnění demografie.

Na letošní konferenci zaznělo přes 20 ústních příspěvků, přičemž více než polovinu prezentujících tvořili zástupci zahraničních vysokých škol a odborných institucí. Letošního ročníku se stejně jako v předchozích letech zúčastnili nejen kolegové z Evropy (např. Velké Británie, Švédsko, Belgie, Dánsko či Lotyšsko), ale také ze Spojených států amerických či Mexika. Ústní příspěvky byly doplněny online posterovou sekcí se dvěma příspěvky, které byly původně přijaty k ústní prezentaci, ale jejichž autoři se nakonec osobně nemohli konference zúčastnit. Pracovním jazykem konference byla angličtina.

Úvodního slova konference se ujaly Klára Hulíková a Olga Kurtinová. Společně účastníky konference přivítaly, vyjádřily radost z početné zahraniční účasti, popřály všem příjemné (nejen) demografické zážitky a vyslovily přání „plodné“ diskuze nad příspěvky. V neposlední řadě pak přivítaly hosta letošní konference Prof. Jona Ansona (Ben Gurion University of the Negev, Izrael), který konferenci zahájil svou přibližně hodinovou přednáškou zaměřenou na možné aspekty poklesu úmrtnosti zaznamenaného v posledních desetiletích. Profesor Anson se zaměřil především na hledání pravidelnosti a nepravidelnosti v úmrtnosti podle věku, pohlaví nebo geografického vymezení. Posluchačům byly mimo jiné představeny různé modely vysvětlující rozdíly v úmrtnosti a pokles úmrtnosti podle věku a pohlaví. Zdůraznil pak především nutnost zaměření současných studií na sociální kontext úmrtnosti.

Příspěvky „mladých demografů“, které plynule navázaly na úvodní slovo Prof. Ansona, byly tematicky rozděleny do několika sekcí. Po každé sekci následoval prostor pro krátkou diskuzi, která postupně přešla v delší neformální debatu u kávy a malého občerstvení. Prostor pro diskuzi se nabízel i během společného oběda nebo v průběhu neformálního večera, kterým byl již tradičně zakončen první den konference.

Letos se, poměrně překvapivě, nejvíce příspěvků věnovalo tématům, která se dala zařadit pod hlavičku historické demografie. Nejhlouběji do minulosti posluchače zavedla Markéta Ivánková (Ústav germánských studií, FF UK), která svůj příspěvek zaměřila na společenskou konvenci skandinávských elit ve 13. a 14. století, jež zkoumala na základě středověkých literárních textů. Vendula Moszová (Katedra demografie a geodemografie, PŘF UK) představila možnosti studia

přirozené měny v 18. století, od základních statistických přístupů, přes metodu rekonstrukce rodin až po možnosti analýzy přežívání a Coxovy regrese, jež jsou v současnosti využívány spíše při zpracovávání soudobých dat. Pauline Hervois (Université Paris 1, Panthéon Sorbonne, France) se ve svém příspěvku věnovala vývoji sčítání lidu v 19. století na základě mezinárodních statistických kongresů. Její pozornost byla zaměřena především na možnosti kvantifikace otázek evidujících osoby „slepé, hluché, němé a šilené“. Analýze úmrtnosti v Předlitavsku na přelomu 19. a 20. století se na základě rakouských statistik věnovala Petra Sykáčková (Katedra demografie a geodemografie, PŘF UK). Christa Matthys (Ghent University, Belgium) na základě ojedinělého pramene – seznamu případů, které si vedla konkrétní porodní bába – představila posluchačům charakteristiky rodin, které vedly k odlišným cenám porodů a rozdílným výběrům dostupných porodních babiček v 19. století ve vybrané lokalitě na území dnešního Vlámska.

Další početná skupina příspěvků byla zaměřena na téma úmrtnosti. Kateřina Podolská (Katedra demografie a geodemografie, PŘF UK) ve svém příspěvku seznámila posluchače s vlivem mimořádných solárních událostí na celkové denní počty úmrtí v České republice, zvláště pak na denní počty úmrtí na nemoci nervové a oběhové soustavy. Příspěvek věnovaný rozdílným délkám života ve dvanácti vybraných zemích střední a východní Evropy představil Jose Manuel Aburto (University of Southern Denmark, Denmark). Spoluautorkou tohoto příspěvku byla Alyson Van Raalte (Max Planck Institute for Demographic Research). Pozornost byla věnována věkům, v nichž v jednotlivých státech lidé nejvíce umírají, a průměrným ztraceným rokem života. Na tento příspěvek navázal Dan Kašpar (Katedra demografie a geodemografie, PŘF UK), který se zaměřil obecně na konvergenci a divergenci úmrtnosti v Evropě od druhé poloviny 20. století, přičemž v rámci analýzy byla Česká republika vybrána jako referenční země. Marius Pascariu a Vladimír Canudas-Romo (University of Southern Denmark, Denmark) zaměřili svůj příspěvek metodologicky a věnovali se matematickým modelům, které vysvětlují věkové rozdíly v úmrtnosti, od těch jednodušších (Gompertz, Makeham atd.) až po ty složitější (Thiele, Heligman-Pollard aj.). Vzhledem k existenci velkého množství těchto modelů a náročnosti některých z nich vytvořili

autoři „balíček“ *MortalityLaws* pro statistický software R, který umožňuje posuzovat kvalitu těchto modelů.

Další skupina příspěvků byla věnována problematice plodnosti. *Jitka Slabá*, *Jiřina Kocourková* a *Anna Štátná* (Katedra demografie a geodemografie, PřF UK) zaměřily svůj příspěvek na odklad plodnosti do vyššího věku žen a na příčiny a důsledky tohoto posunu. Autorky se soustředily především na důvody, proč ženy neplní své reprodukční plány a odkládají rodičovství do mnohem vyššího věku, než původně plánovaly. Regionální rozdíly plodnosti v zemích Evropské unie pak představil *Oldřich Hašek* (Katedra demografie a geodemografie, PřF UK). *Márta Radó* (Corvinus University of Budapest, Hungaria) posluchače seznámila s problematikou vlivu rodičovství na subjektivní pohodu. Výsledky výzkumu v Maďarsku přitom ukázaly, že rodičovství má na subjektivní pohodu mužů i žen pozitivní vliv. Největší rozdíl v subjektivní pohodě přitom vykazují rodiče s jedním dítětem oproti bezdětným osobám. *Klára Čapková* a *Marika Jalovaara* (Stockholm University, Sweden) se ve svém příspěvku věnovaly svobodnému rodičovství nejen matek, ale i otců ve Finsku.

Bezdětnosti se zabývaly další dvě prezentace. Nejprve představila svůj příspěvek *Lenka Křenková* (Katedra demografie a geodemografie, PřF UK), která se zaměřila na následky bezdětnosti ve smyslu následných sociálních kontaktů ve stáří. *Sarkar Koyel* (Catholic University of Leuven, Belgium) si ve svém příspěvku následně položila otázku, zda je bezdětnost v Indii, kde podíl bezdětných žen tvoří 6,7 %, tj. téměř 2,5 milionu žen, otázkou volby (dobrovolná vs. nedobrovolná bezdětnost).

Další skupina příspěvků měla ekonomický podtext. *Maximilian Stiefel* (University of California, USA) svým příspěvkem využívajícím data z výzkumu z roku 2005 v Ázerbájdžánu rozšířil studie věnující se tzv. demograficko-ekonomickému paradoxu, který říká, že čím větší je blahobyt v dané populaci, tím méně se v ní rodí dětí. Výškový a váhový růst dětí předškolního věku v souvislosti s ekonomickým vývojem na Blízkém východě a v severní Africe analyzovala ve svém příspěvku *Rebecca Jones* (Emory University, USA). Výsledky přitom ukázaly, že rychlé ekonomické změny vedou k nadvýživě dětí a následně tedy i k jejich nadváze. Podobným problémem se zabýval *Shammi Luhar* (London School of Hygiene & Tropical Me-

dicine, United Kingdom), který ve svém příspěvku představil vztah mezi nerovností bohatství a problémem podvýživy v Pákistánu. Ukázalo se, že snižující se sociální nerovnost vede k většímu nárůstu nadváhy u osob s nižším vzděláním, na druhé straně však nebyl prokázán vztah mezi sociální nerovností a podvýživou. *Jiří Ruml* (Katedra demografie a geodemografie, PřF UK) se ve svém příspěvku věnoval vztahu mezi zaměstnaností českých matek a kapacitou (většinou nedostatečnou) v zařízeních pro předškolní děti v jednotlivých regionech České republiky.

Další dva příspěvky byly zahrnuty do sekce migrační problematiky. Nejprve se autorky *Lena Imeraj*, *Sylvie Gadeyne* (Vrije Universiteit Brussel, Belgium) a *Nissa Finney* (University of St Andrews, United Kingdom) věnovaly dopadům mechanické a přirozené měny na složení obyvatelstva a prostorovou segregaci v městských oblastech západní Evropy s ohledem na různé kulturní a sociální charakteristiky etnických menšin. Následně představil *Pierre Eloy* (Université Paris 1, Panthéon Sorbonne, France) příspěvek, ve kterém se zabýval obytnými dráhami rodin bez domova, které se přistěhovaly do Paříže. Do roku 2011 poskytovali pro tyto rodiny dočasné bydlení sociální pracovníci francouzské správy, od roku 2011 je však poptávka tak velká, že se některé rodiny ocitly zcela bez přístřeší.

V neposlední řadě zaznely dva metodologické příspěvky. *Jorge González* (El Colegio de México, México) se věnoval tvorbě statistických znaků při studiu sexuality, resp. obecně jakýchkoli obtížněji zkoumatelných témat (užívání drog, násilí apod.). Možnostmi využití dat z administrativních zdrojů při sčítání obyvatelstva v Lotyšsku se zabývaly *Anna Kluša* a *Kristīne Lece* (Central Statistical Bureau of Latvia, Latvia).

Jak již bylo řečeno, do online posterové sekce byly zařazeny dva příspěvky. *Anushe Hassan* (London School of Hygiene & Tropical Medicine, United Kingdom) věnovala svůj poster souvislosti absence otce a nedostatečného zásobování potravinami, relativní chudobou a špatným zdravím dětí v severní Tanzánii. Studie přitom zdůrazňuje především rozmanitost důvodů, proč v rodině chybí otec. Druhý online příspěvek, jehož autorem je *Alexander Torres* (University of Montreal, USA), byl věnován porovnání rozdílů mezi odhady plodnosti a pravděpodobností zvětšení

rodiny spočtené na základě dat ze sčítání lidu a metody „own children method“ ve Francii a Quebecu.

Již tradičně byly díky podpoře partnerů konference uděleny ceny pro nejlepší příspěvky. Cenu SAS Institutu Česká republika pro nejlepší příspěvek konference získala *Marta Radó*. Ceny Sociologického ústavu AV ČR pro nejlepší příspěvek se sociodemografickou tematikou byly letos uděleny dvě, jedna zahraniční a jedna česká. Tu zahraniční obdržela *Christa Matthys*, českou pak *Lenka Křenková*. Vítězkám byly uděleny diplomy a věcné ceny od obou partnerů.

Velmi nás těší, že se opět podařilo zorganizovat pozitivně hodnocenou akci, která přinesla dva dny příjemné vědecké atmosféry, jež se nesla ve velmi přátelském duchu, a také to, že se daří povědomí o konferenci stále více šířit do zahraničí, a to i mimo Evropu. Závěrem bychom rádi poděkovali výše jmenovaným partnerům a podporovatelům akce za hmotnou pod-

poru a drobné pozornosti pro všechny aktivní i pasivní účastníky konference. Velký dík patří také bistro Fair Food Club za vynikající občerstvení na neformální večer a samozřejmě také všem účastníkům a hostům konference.

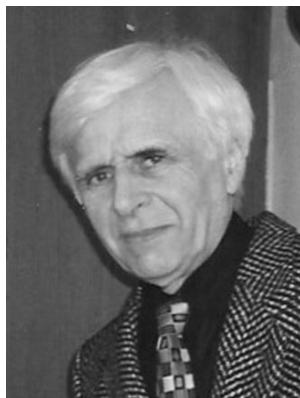
V případě zájmu jsou prezentace, postery i fotodokumentace konference umístěny na webových stránkách sdružení Mladých demografů (<http://www.demografove.estranky.cz/en/articles/conferences/>). Na těchto stránkách je také možné se zapojit do online diskuze k jednotlivým příspěvkům. Kromě webových stránek je možné sledovat aktuality sdružení na facebookovém profilu (<https://www.facebook.com/young-demographers>). Těšíme se na vás na příštím, již devátém, ročníku konference v roce 2018!

Klára Hulíková – Olga Kurtinová – Dan Kašpar –
Barbora Kuprová – Tereza Pachlová

Vzpomínka na PhDr. Milana Aleše

V listopadu minulého roku zemřel ve věku 78 let PhDr. Milan Aleš, sociolog, demograf a kolega ze státní statistické služby. Jeho osobní život a profesní kariéru podrobně popsala bývalá ředitelka odboru statistiky obyvatelstva Ing. Jiřina Růžková v medailonku u příležitosti jeho sedmdesátých narozenin, otisknutém v *Demografii* č. 2/2008.

S Milanem jsem spolupracoval od jeho přechodu z Krajské správy ČSÚ v Plzni do ústředí Federálního statistického úřadu v roce 1981. Zde působil jako odborný referent a později jako vedoucí oddělení demografie a byl tedy mým nejbližším spolupracovníkem při tzv. statistických trojkách – poradách oddělení demografických statistik Federálního, Českého a Slovenského statistického úřadu. Vždy jsem i se slovenskými kolegy oceňoval jeho analytické schopnosti, umění dávat demografická data do širších souvislostí a jeho čtivý styl psaní, kde uplatňoval své sociologické vzdělání. V technických otázkách

sběru, zpracování a publikování dat o demografických událostech jsme se často dostávali i do sporů, ale vždy ve prospěch kvality vytvářených dat. Taková byla tehdy dohodnutá dělba práce: národní statistické úřady především „vyřábely čísla“, která se v oddělení demografie FSÚ zužitkovala.

Po osamostatnění České republiky a zániku federálních orgánů se Milan stal vedoucím oddělení demografických analýz Českého statistického úřadu a byl jím téměř do svého odchodu do důchodu. Často jsme se potkávali při projednávání statistického výkaznictví na rezortech, při jednáních o demografickém vývoji v odborných společnostech, na konferencích a v odborných mezirezortních skupinách. Byl a zůstane výraznou osobností, na kterou bude širší demografická veřejnost vzpomínat. Čest jeho památce.

Miroslav Šimek